

סכין גילוח ושטון זהב

כשנודמן הרמטכ"ל, משה רייך, לקפה הסטודנטים הירושלמי ניצן ורצה להשאיר פתק לחברו מצא פתרון מקורי לבעיית מחסור הנייר: הוא קרע פינה ממדועה שהייתה תלויה בקפה, השתמש בה לשם כתיבה.

פוליטרוק הפלמ"ח בני מהרשק לא היה זקוק לנייר, כי אם לסכין גלוח. כשנשאל מדוע השמינו פניו, הסביר: "צריך להתגלח".

מארגני טכס גילוי אנדרטת איש אצ"ל דב גרונר הקציבו למי שהיה ראש לח"י נתן פרידמן-לרין מושב אחד על הבמה. פרידמן-לרין ביקש מקום נוסף על הבמה לחברו למפקדה יצחק (הרב דב שמיר) יזרניצקי. כשלא נענה נעדר בשעת הטכס מן הבמה, עקב אחריו יחד עם יזרניצקי מבין הקהל.

אחר ארבעה חודשים בהם עודד על-ידי א"פי מכתבי מאוניגם סיים ותיק הבימה יהושע ברמזנוב את ממושן מבצע קול ישראלי: הקראה בפרקים שבועיים של דון קישוט.

שעה שהמבקר התיאטרוני דב בר מל-כין הירצה לפני קהל תל-אביבי על שני המחזות המקוריים החדשים, חשבון חדש וליל סופה, הוצג מחזה שלישי בדירתו: פורצים חדרו לבית בשעות הלילה, לא באו על חשבונם. הם נאלצו להסתפק בשעון זהב, מזכרת אורחת דרום אפרי-קאית.

משה שמיר עמד בשבוע שעבר על הטעם הקלוקל של הקהל מבשרו ודכ"י. סיפר הוא לחברים: "אפילו בתי מסרבת לשנות חלב טוב, משתגעת אחרי סוכריה צבעונית שאין לה ערך".

תחבולה מקורית להפצת ספר שיריו הראשון, ברושים לבנים, מצא המשורר השמנמן והמוקן משה רור: לדי יודיו רבי-מאד, הוא תוחב בחיור טופס של הספר שיצא זה עתה, מודיע בפסקנות: "החוב הצטמק בלירה ורבע!"

כשהוזמן חיים כהן למסיבת בוגרי המחזור הראשון של הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית הופיע עם בת לוייה מתאימה: מזכירתו רות פריימן, בוגרת המחזור אף היא (על פעילות אחרת של הילוע המשפטי חיים כהן, ראה במדינה)

אמן דוד טושינסקי

אחרי שטיפת כלים, 50 אלף פרנקים

קונסול אוסטריה בישראל, קארל הארטל, לא הסתפק בפעילותו הדיפלומטית. ספריית פועלים פרסמה השבוע את הכרך הראשון של ספרו הידוע, עולם הברבים הגדולים והקטנים, בו מפרט הראטל את קורותיהם של כלי בית כה חיוניים כשעון וכסכום.

כשביקשו הבריטים אחר יזרניצקי, מנן מפחד לחיי, גידל זה זקן, הציג עצמו כהרב שמיר. התחפשות זו לא עזרה לו ביום השבת השחור, 29 ביוני 1946, כאשר זוהר על-ידי בקשים בריטיים.

חיוך נוצרי. כעבור שעה קלה נעצרה מכונית-משטרה ליד משרד החברה האיכ"ל גלית במוצרה. אלברט בונק קיבל את אורחיו בחיוך נוצרי שקט. לא, זאת לא היתה חתימתו: הוא לא היה הותם על מכתב מלא שגיאות כה גסות. אמנם הש" גיאות היו מוכרות לו: הוא חשד שהמתבר האמיתי הינו פקידו לשעבר, יעקוב וייס.

כאשר הציע בונק לעיין בכמה מכתבים שכתב במו ידיו, הוברר לקצין החוקר לא צל של ספק שהקבלה מזויפת. הוא ביקש סליחה, רצה לעזוב את המקום, אך בונק עצר אותו בחיוך: "אמור לי, ידיד, מאימתי מקבל המיסיון כסף תמורת התנצרות? הרי עד כה טענו שאנו משלמים סכום גדול תמורת כל נפש הנופלת ברשתנו".

השבוע הוציא שופט-השלום יהודה כהן פקודת-מעצר נגד יעקב וייס באשמת יזרניצקי-מסמכים והוצאת כסף בטעות-שווא. פניו החוריים של הצעיר היו מוכרים לשופט. הוא שיחרר את וייס בערבות לפני חודש ימים, כאשר הואשם הצעיר בכתיבת מכתב-איום לאלברט בונק: "אם לא תסתלק מן הארץ מיד, תקבל מולדתך, קנדה, את גופתך בארון-מתים, הזהר — אין זה איום-שווא".

גם אז וזהה אותו בונק — לפי שגיאות-הכתיב שלו.

אמנים

דרכו של סבא

הילד הפלונסקי גילה את כשרונותיו בגיל צעיר למדי. כשהגיע דוד טושינסקי לגיל שבע צייר וכתב שירים. כשהגיע לשתיים עשרה, השתלם בנגינה על הכינור. כשרונות אלה לא מצאו חן בעיני אביו להחייט, שהיכה את דוד על ידו הימנית על מנת לגמלו מאמנות הצירוף. התוצאה: דוד החל מצייר בידו השמאלית, מצייר עד היום בשתי ידיו.

מלבד תוצאה זאת לא הביאו המכות האבהיות כל תועלת. דוד החליט ללכת בדרך סבו, שהתפרסם כמעט אמן על קלף, למד ציור תוך כדי עיסוקים לשם פרנסה בספרות, שטיפת כלים ותפירת מכ"נסיים. שבוע אחר שקיבל, בגיל שבע עשרה, את תפקיד מזכיר אגודת החייטים העירונית, קיבל גם את פרסו הראשון כצייר צעיר.

משך עשר השנים הבאות עסק דוד בציורי קיר, מים ושמן, נדד לרוחב מורה אירופה ואסיה, עד שהגיע בשנת 1946 לפאריס כפליט מלחמה. יחד עמו הביא לפאריס גם את יעדו החדש בציור, עיסוק מיניאטורות.

כשנה הבאה: אוסטרליה. בניגוד לאמני המיניאטורות הנדירים לא עיטט טושינסקי על חרטינה, שנהב או נחושת רקועה, הסתפק בנייר או בקלף, עליהם הוא קובע כטוש שחור את ציוריו הנוצי-רים. לאמנות זו עבר טושינסקי בשנות המלחמה כשהנציח את מאורעותיהן על פיסות נייר ששטחן לא עלה על כמה סנטי-מטרים מרובעים, מה שהקל מאד על הח"באחן בכיסו.

בפאריס, בה התידד הצייר הצעיר (37) עם גדולי חתיקי הציור כפאבלו פיקאסו, סלבאדורו דאלי ומרק טאגאל נעשה טושינסקי לחביב הקהל האמנותי. קהל אחר עליו התחבב היתה המושבה הישראלית בבירת צרפת, לה שימש כספרון-עוזר.

תוך מגע עם הישראלים למד את הלשון העברית, החליט לבקר בישראל. החלטה זאת ביצע השבוע, בדיוק חודש ימים אחר שזכה בפרס ראשון בתערוכת ציור רשמית צרפתית, בה נמכרו תריסר מהמיניאטורות שלו במחיר ממוצע של 50 אלף פרנקים (300 ל"י) האחת.

בהגיעו ארצה יצא דוד טושינסקי לפתח תקוה בה הוא פתח את תערוכתו היש"אלית הראשונה. לאחר מכן ישוב ויעטט מיניאטורות, הפעם בסגנון מודרני תוך הר"גשת נושאים ישראלים. טושינסקי, שהוזמן לבקר בשנה הבאה באוסטרליה, ליותר מאוחר לארצות מרוחקות פחות, יציג ויעטט בכל העולם, יקבע, כנראה, את אולפנו בארץ.

• דוד פלונסקי אחר שהתפרסם בהתי-בגרו: דוד בן-גוריון.

Advertisement for Lemberg shoes, featuring a shoe illustration and text: 'למברג Lemberg נעלים ישר מבית החרושת לצרכן!'. Includes address: 'תל-אביב, רח הגליל 2-4, NEAR CENTRAL BUS STATION'.

Advertisement for 'כך נוטעים ב'אגד' ישר' (How to plant in 'Agud' Israel), featuring an illustration of a train and text: 'סע בנוחיות בישיבה ובשעה הנוחה-לך'. Includes address: 'תל-אביב ירושלים וכו''. Includes logo for 'KADIAH-WORLD'.

Advertisement for 'למדו עברית-אנגלית-צרפתית' (Learn Hebrew-English-French), featuring a globe logo and text: 'בבית הספר המעולה לשפות קדימה בו יהודה 74 תל-אביב. בהדרכת מורים מודפלים לקבוצות קטנות קיימים קורסים למתחילים, מתקדמים ולמתלמדים בכל שעות הבקר והערב. חורים! לתלמידי כתות ד, ה, ו, ח של בתי ספר יסודיים אנו מקיימים קורסים מיוחדים לאנגלית בשעות 4-5, 4-3 אחה"צ. פרטים והרשמה 9-12 לפנה"צ 4-9 בערב פרט ליום ששי.'

Advertisement for 'ה'יש לך כאבים...' (Do you have pain...), featuring an illustration of a whirlpool bath and text: 'בגב, בברכים, בכתפיים או בפרקים? "רפא" - רח' שלמה המלך 103, תל-אביב טל. 24495'. Includes list of services: 'בריכות מי-מרפא חבישת בונק בקרלסבד וישי או מבריה כמו כן אמבטיות ערבול (Whirlpool bath) / חדר זיעה טורקי / מחלקה מיוחדת לאיכשור ע"י התעמלות רפואית. מסג' וריהביליטציה המוסד היחידי מסוג זה בארץ / מחלקה לסובלי ריימטיזם / עומד תחת הנהלה ופקוח רפואי'.